

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE

INCIDENCIJA OD RAKA U
DUBROVAČKO-NERETVANSKOJ
ŽUPANIJI U 2022. GODINI

Dubrovnik, 2025.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
SLUŽBA ZA PROMICANJE ZDRAVLJA

INCIDENCIJA OD RAKA U
DUBROVAČKO-NERETVANSKOJ
ŽUPANIJI U 2022. GODINI

Autor

Prim. dr. sc. Ankica Džono Boban, dr. med.

Dubrovnik, 2025.

UVOD

Rak je globalni javnozdravstveni problem pa tako i u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Prema Međunarodnoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema – 10. revizija drugo poglavlje pod nazivom Novotvorine obuhvaćaju skupinu zloćudnih novotvorina s MKB-šifrom C00-C97, novotvorine *in situ* (D00-D09), dobroćudne novotvorine (D10-D36) i novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (D37-D48) (1).

Prema procjeni Međunarodne agencije za istraživanje raka Svjetske zdravstvene organizacije (IARC WHO), u 2022. godini u svijetu je bilo skoro 20 milijuna oboljelih od raka (2). Standardizirana stopa incidencije za oba spola zajedno iznosi 196,9 oboljelih na 100.000 stanovnika (standardizacija prema standardnom svjetskom stanovništvu). U Europi ta stopa iznosi 280,0/100.000. Hrvatska sa stopom 313,4/100.000 nalazi se u skupini europskih zemalja s najvišim stopama (Danska, Norveška, Irska, Nizozemska, Francuska, Mađarska i Belgija). Stopa za muški spol u Hrvatskoj iznosi 367,3/100.000 stan. a za ženski 277,0.

Podaci o novooboljelima od svih sijela raka za Dubrovačko-neretvansku županiju dobiveni su iz nacionalnog Registra za rak (zadnji dostupni podaci su za 2022. godinu). Obradu podataka napravila je Služba za promicanje zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije.

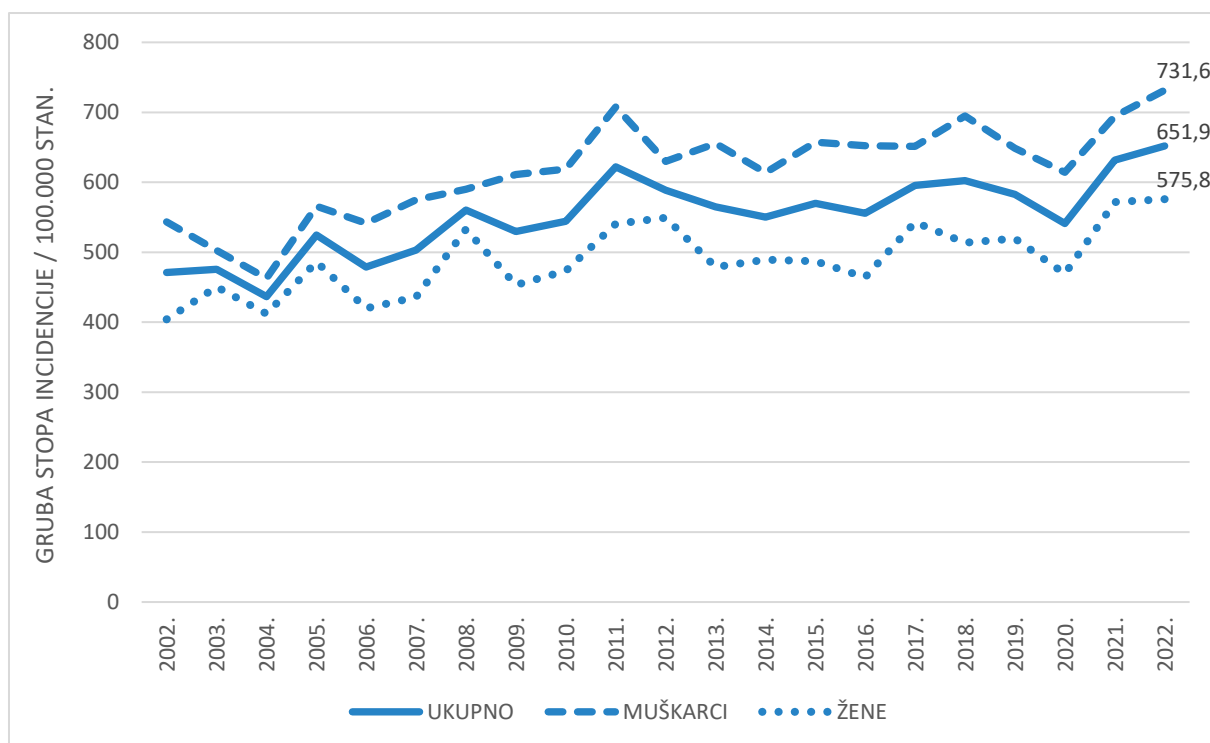
INCIDENCIJA RAKA PREMA SPOLU I NAJČEŠĆIM SIJELIMA RAKA

U 2022. godini u Hrvatskoj je zabilježeno 26.105 novih dijagnoza raka (bez nemelanomskog raka kože C44); 13.865 u muškaraca (53 %) i 12.240 u žena (47 %) (3). Grube stope incidencije bile su 677,1/100.000 ukupno za oba spola odnosno 745,2/100.000 za muški spol i 613,5/100.000 za ženski.

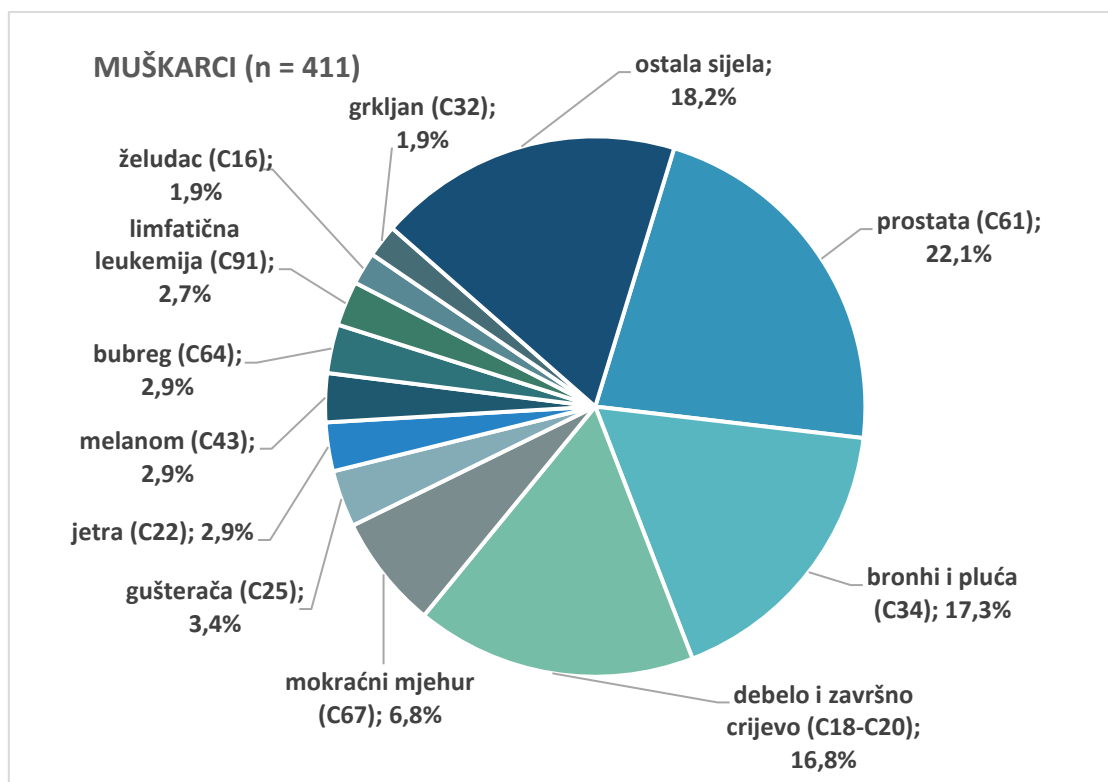
U Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini bilo je 750 osoba s novootkrivenom dijagnozom raka (731 u 2021.), također bez nemelanomskog raka kože (4). Prema spolu bilo je 411 osoba muškog spola (55 %) i 339 ženskog (45 %). Grube stope incidencije imaju uzlazni trend za oba spola, a stope za muški spol više su od stopa za ženski (slika 1). U 2022. godini gruba stopa incidencije za županiju iznosila je 731,6/100.000 stan. za oba spola odnosno 651,9/100.000 za muški spol i 575,8/100.000 za ženski.

Najčešća sijela raka kod osoba muškog spola u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini su prostata (91 novi slučaj; 22 %), bronh i pluća (71; 17 %), debelo i završno crijevo (69; 17 %), mokraćni mjehur (28; 7 %) te gušterača (14; 3 %) (slika 2). U razdoblju od 2002. do 2022. godine grube stope incidencije za tri vodeća sijela raka kod osoba muškog spola pokazuju uzlazni trend (slika 3).

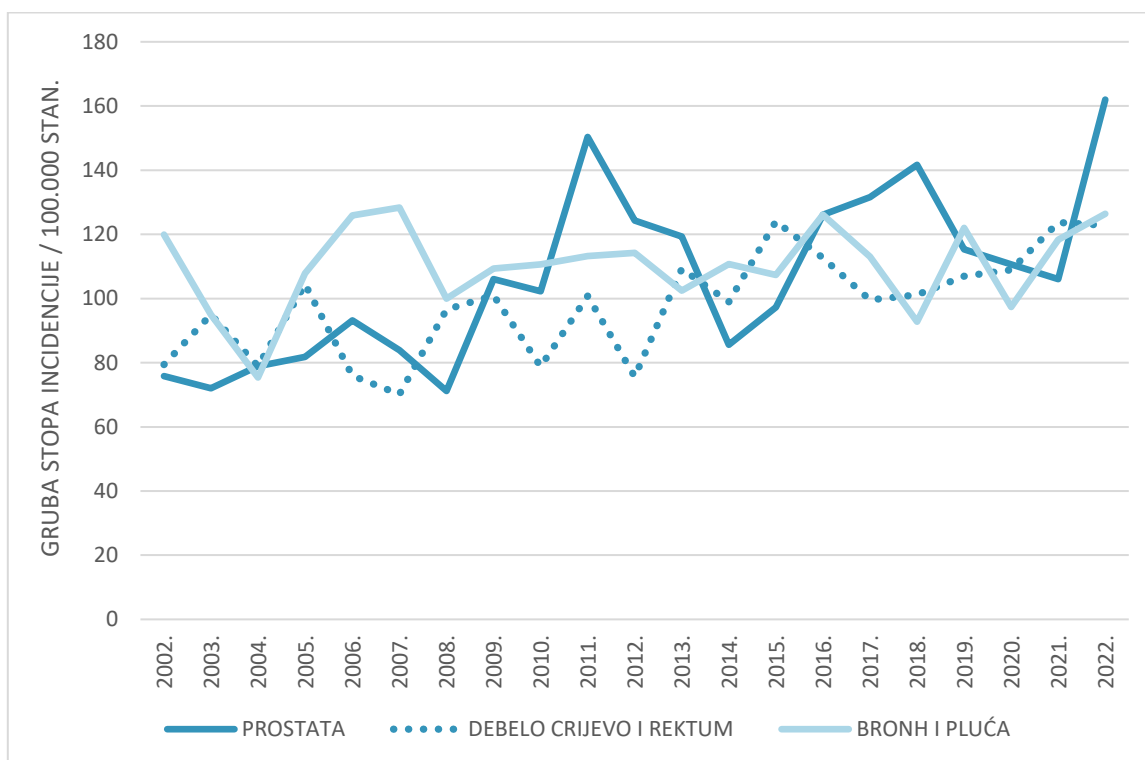
Najčešća sijela raka kod muškaraca u 2022. godini u Hrvatskoj bila su rak prostate (2.609 slučajeva; 19 % svih dijagnoza raka u muškaraca), rak dušnika, bronha i pluća (2.392; 17 %), rak debelog i završnog crijeva (2.251; 16 %), rak mokraćnog mjehura i drugog urotelnog sustava (891; 6 %) te rak bubrega (617; 5 %) (3).

Slika 1. Grube stope incidencije za sva sijela raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2022. prema spolu

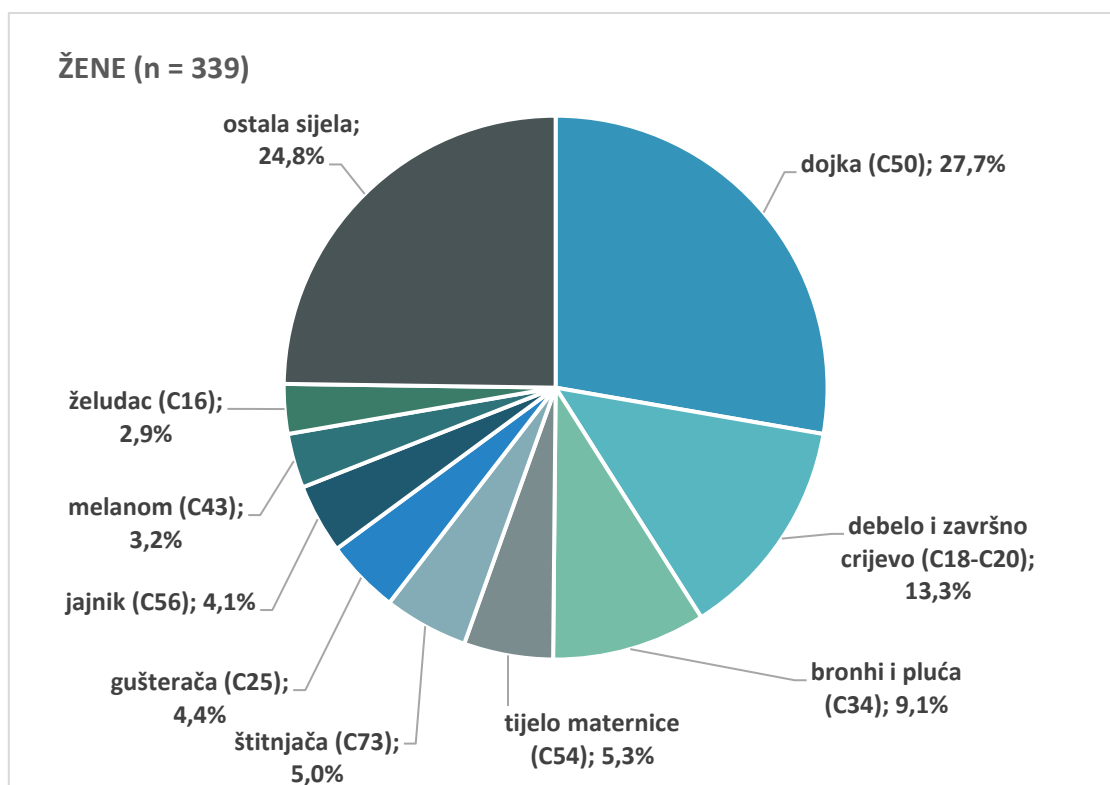
Slika 2. Najčešća sijela raka za muški spol u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini

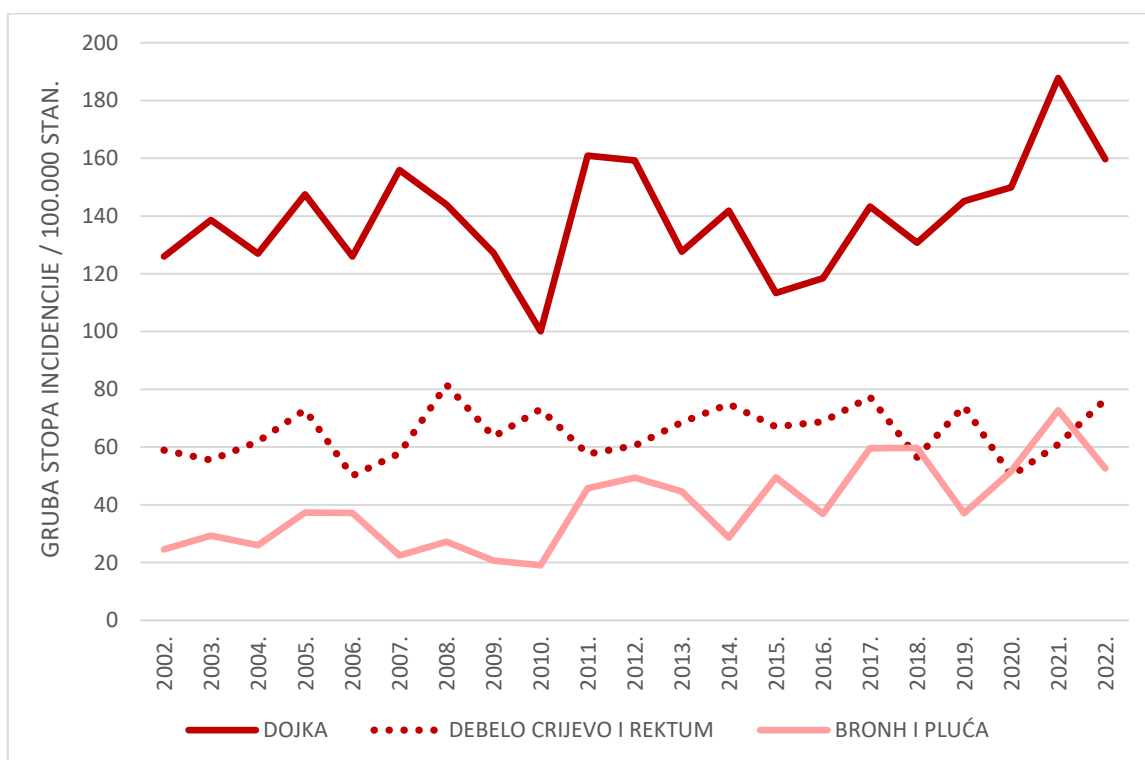
Slika 3. Grube stope incidencije za tri vodeća sijela raka za muški spol u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2022.

Najčešća sijela raka kod osoba ženskog spola u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini su dojka (94 novih slučajeva; 28 %), debelo i završno crijevo (45; 13 %), bronh i pluća (31; 9 %), tijelo maternice (18; 5 %) te štitnjača (17; 5 %) (slika 4). U razdoblju od 2002. do 2022. godine grube stope novooboljelih od tri vodećih sijela raka kod osoba ženskog spola pokazuju uzlazni trend (slika 5).

U 2022. godini najčešća sijela raka kod žena u Hrvatskoj bila su rak dojke (3.088 novih slučajeva; 25 %), rak debelog i završnog crijeva (1612; 13 %), rak dušnika, bronha i pluća (1275; 10 %), rak tijela maternice (817; 7 %) i rak štitnjače (574; 5 %) (2).

Slika 4. Najčešća sijela raka za ženski spol u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini

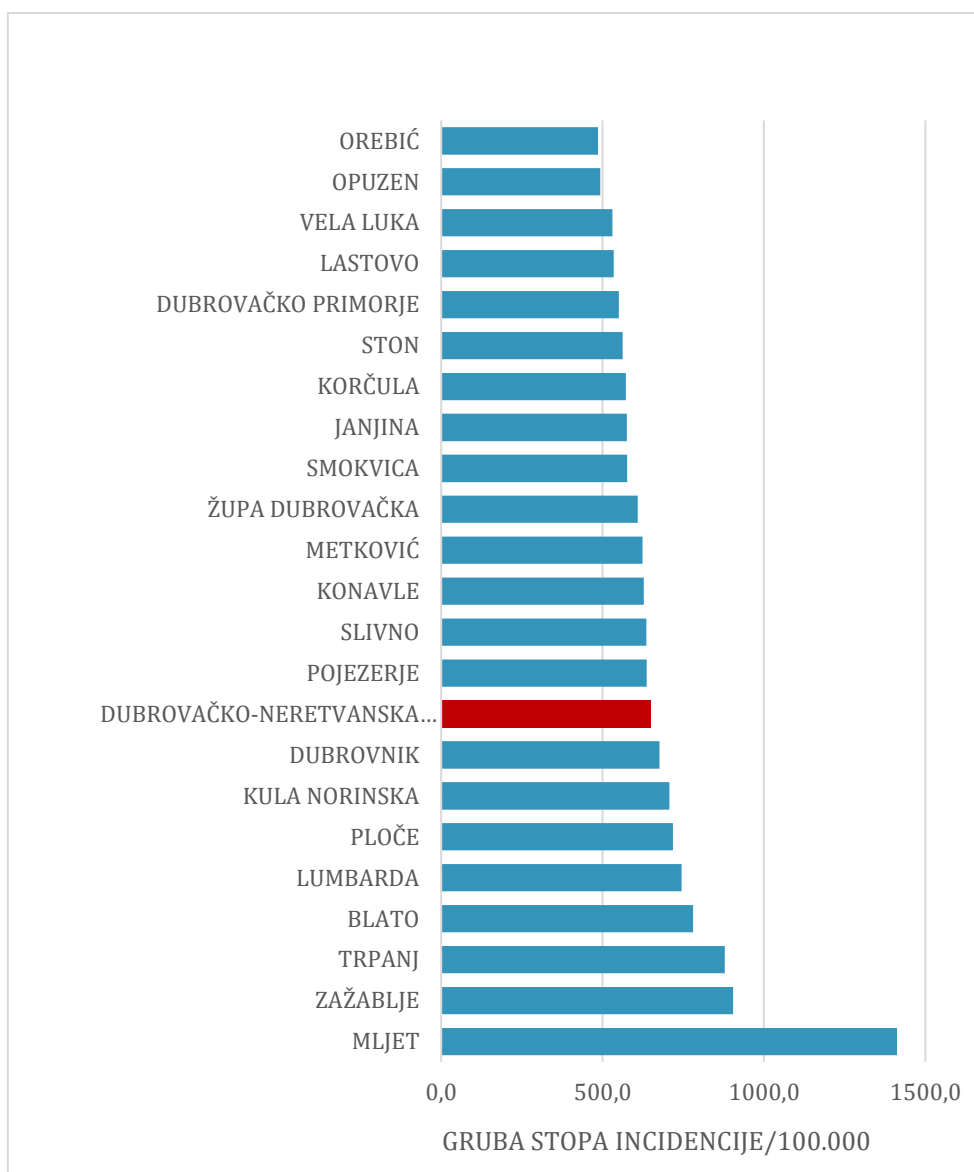
Slika 5. Grube stope incidencije za tri vodeća sijela raka za ženski spol u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2022.

INCIDENCIJA RAKA NA RAZINI GRADOVA I OPĆINA

Apsolutni broj novooboljelih od raka u gradovima i općinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini prikazan je u tablici 1. Za praćenje i usporedbe kretanja broja novooboljelih koriste se stope novooboljelih na 100.000 stanovnika, bilo da se radi o grubim stopama izračunate prema popisnom ili procijenjenom broju stanovnika ili standardizirane stope. Jedan od pokazatelja kretanja broja novih slučajeva raka jesu opće stope novooboljelih na 100.000 stanovnika.

Tablica 1. Broj novih slučajeva raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema gradovima i općinama

GRAD / OPĆINA	0 – 64 G.	65 G. I VIŠE	UKUPNO
BLATO	5	21	26
DUBROVAČKO PRIMORJE	2	7	9
DUBROVNIK	82	199	281
JANJINA	0	3	3
KONAVLE	20	34	54
KORČULA	10	21	31
KULA NORINSKA	5	5	10
LASTOVO	1	3	4
LUMBARDA	6	3	9
METKOVIĆ	47	48	95
MLJET	6	9	15
OPUZEN	3	11	14
OREBIĆ	5	13	18
PLOČE	19	40	59
POJEZERJE	2	4	6
SLIVNO	5	8	13
SMOKVICA	2	3	5
STON	5	9	14
TRPANJ	0	6	6
VELA LUKA	2	18	20
ZAŽABLJE	3	2	5
ŽUPA DUBROVAČKA	19	34	53
UKUPNO	249	501	750
UDIO (%)	33,2	66,8	100,0

Slika 6. Grube ukupne stope incidencije raka prema gradovima i općinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2022. godini

Svi rizični čimbenici za nastanak određenog sijela raka ne mogu se u potpunosti izbjeći. Međutim, oko 30 % smrti od raka nastaje zbog pet rizika vezanih uz način života te se mogu mijenjati, a to su: nedovoljan unos voća i povrća, nedovoljna tjelesna aktivnost, prekomjerna tjelesna masa, konzumacija alkohola i duhanskih proizvoda. Stoga, odabirom načina življenja i cijepljenjem, može se smanjiti njihov utjecaj na zdravlje. U tome može i mora doprinjeti svaka osoba ponaosob. Lokalne, regionalne i nacionalne uprave su akteri u društvu koji donose politike, strategije i akcijske planove te moraju omogućiti i osigurati kvalitetno i zdravo okruženje te provedbu preventivnih aktivnosti uz aktivno sudjelovanje drugih stručnjaka i institucija iz različitih sektora.

Danas se, zahvaljujući napretku tehnologije i znanstvenom doprinosu, određena sijela raka mogu otkriti u lokaliziranom stadiju, što znači uspješnije liječenje pa i izlječenje oboljeloga. Tako je rano otkrivanje raka omogućeno i kroz provedbu nacionalnih programa ranog otkrivanja raka dojke i debelog crijeva, koji se provode u Hrvatskoj, ali i drugim redovitim preventivnim pregledima kao što je npr. redoviti ginekološki pregled, PAPA i HPV testiranje, pregledi madeža na koži. Osobe koje imaju povećani rizik za nastanak raka određenog sijela moraju posebno skrbiti za svoje zdravlje i ranije početi s preventivnim pregledima. Odgovornost za zdravlje, pa tako i za rano otkrivanje bolesti, ima svaki pojedinac kao i zajednica. Tek nakon toga mogu se očekivati bolji zdravstveni ishodi i zdravija populacija.

Izvor podataka

1. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, 10. revizija. Svezak 1. - drugo izdanje. Zagreb: Medicinska naklada, 2012.
2. World Health Organization, International Agency for Research on Cancer. Dostupno na <https://gco.iarc.fr/today/en/dataviz/tables?mode=population&key=total> Datum pristupa: 6. veljače 2025.
3. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Incidencija raka u Hrvatskoj u 2022. godini. Dostupno na <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/incidencija-raka-u-hrvatskoj-u-2022-godini/> Datum pristupa: 6. veljače 2025.
4. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Registar za rak. Podaci za Dubrovačko-neretvansku županiju za 2022. godinu.

Pri korištenju podataka molimo obavezno navesti izvor.